

EĞİTİM YÖNETİCİLERİNİN SORUMLULUKLARI

Okul yöneticilerinin sorumlulukları söz konusu olduğunda (yine hem devlet memuru olmaları hem de öğretmen olma şartını taşımak zorunda olmaları nedeniyle) öğretmenlerin sorumluluklarının tümüne okul yöneticilerinin de sahip olduğu söylenebilir. Dolayısıyla okul yöneticisi devlet memuru olmaktan kaynaklanan ve özellikle DMK’da düzenlenen sorumlulukları, yukarıda öğretmenlerin sorumlulukları başlığı altında verildiği için burada tekrar ele alınmayacaktır. Ancak genel devlet memuru sorumluluklarının dışında, yönetici konumunda olan devlet memurlarının sorumlulukları DMK’nın 10. maddesinde özel olarak düzenlenmiştir. Buna göre yönetici olarak görev yapan devlet memurları, çalıştıkları kuruluş veya hizmet birimlerinde mevzuatta belirlenen görevlerini zamanında ve eksiksiz olarak yapmaktan ve yaptırmaktan, astlarını yetiştirmekten ve onların davranış ve hareketlerini izlemekten ve denetlemekten sorumludurlar. Yöneticilerin astlarına hakkaniyet ve eşitlik içinde davranması ve yöneticilik yetkisini mevzuatta belirtilen esaslar içinde kullanması gerekir. Yöneticiler astlarına kanunlara aykırı emir veremez ve onlardan özel bir çıkar sağlayacak şekilde bir talepte bulunamaz, hediyesini kabul edemez ve borç alamaz.

Okul yöneticilerinin sorumluluklarına yönelik, özellikle eğitim mevzuatı çerçevesinde, farklı sınıflandırmaların ve sıralamaların yapıldığı görülmektedir. Okul müdürünün sorumlulukları, 2000 yılının ocak ayında yayınlanan 2508 sayılı Tebliğler Dergisi’nde (TD) her eğitim basamağına (ilköğretim, genel liseler ve meslek liseleri) göre tek tek belirtilmiştir. Bunun dışında yine her eğitim basamağının ilgili yönetmeliğinde de sorumlulukların belirtildiği görülmektedir.

OÖİKY’de okul yöneticisinin görev ve sorumlulukları maddeler halinde belirtilmiştir. Belirtilen Yönetmeliğin 39. maddesinde okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumlarının ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda diğer çalışanlarla birlikte müdür tarafından yönetileceği belirtilmektedir. Müdür; okulun öğrenci, her türlü eğitim ve öğretim, yönetim, personel, tahakkuk, taşınır mal, yazışma, eğitici ve sosyal etkinlikler, yatılılık, bursluluk, taşınmalı eğitim, güvenlik, beslenme, bakım, koruma, temizlik, düzen, nöbet, halkla ilişkiler ve benzeri görevler ile Bakanlık ve il veya ilçe millî eğitim müdürlüklerince verilen görevler ile görev tanımında belirtilen diğer görevlerin yerine getirilmesini sağlamakla yükümlüdür.

OÖİKY’nin, 40. maddesinde müdür başyardımcısı açıklanmış ve görevleri belirtilmiştir. Müdür başyardımcısı, müdürün olmadığı zamanlarda müdüre vekâlet eden ve müdürden sonra okulun yönetiminde birinci derecede sorumlu olan kişidir. Müdür başyardımcısı, görev tanımında belirtilen görevler ile müdür tarafından verilen görevleri yerine getirir. OÖİKY’nin 41. maddesine göre müdür yardımcısı, müdürün veya müdür başyardımcısının olmadığı zamanlarda müdüre vekâlet eder. Müdür yardımcısı, görev tanımında belirtilen görevler ile müdür tarafından verilen görevleri yerine getirir.

Okulda müdürün bulunmaması durumunda öğretmenin müdür yetkili olarak görev yapması durumu ise OÖİKY’nin 42. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, bağımsız müdürlüğü bulunmayan ilkokullarda sınıf öğretmenlerinden biri müdür yetkili öğretmen olarak görevlendirilir. Müdür yetkili öğretmen, müdürün görev, yetki ve sorumluluklarını üstlenir.

OKY'nin 77. maddesinde öncelikle okul yöneticilerinin genel görevlerine yer verildiği görülmektedir. Buna göre, okul yöneticileri;

- Öğretmenlere, öğrencilere, velilere ve çevreye eğitim ve öğretime liderlik yapar.

-Verimliliğin artırılmasına, ekip ruhunun oluşturulmasına, okulun çevreyle bütünleşmesine ve kurum kültürünün geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapar.

- Okulu hizmete hazır duruma bulundurur.

- Bilimsel ve teknolojik gelişmeler, verimlilik ve saydamlık ilkeleri doğrultusunda okulu sürekli yeniler ve geliştirir, zamanı ve tüm imkânları okulun amaçlarını gerçekleştirmek için kullanır.

- Araştırma ve planlama, örgütleme, rehberlik, izleme, denetim ve değerlendirme, iletişim ve yönetim görevlerini yerine getirir.

OKY'nin diğer maddelerinde (m.78-80) m¼d¼r¼n, m¼d¼r başyardımcısının ve m¼d¼r yardımcısının g¼rev ve sorumluluklarına yer verildiği g¼r¼lmektedir. Ancak O¼¼KY'den farklı olarak OKY'de okul y¼neticilerinin sorumluluklarının daha ayrıntılı d¼zenlenmiř olduğu g¼ze çarpmaktadır. Bu durumun, orta¼đretim kurumlarının akademik olarak ilköğretim kurumlarından daha y¼ksek d¼zeyde olmasından kaynaklanıyor olabileceği d¼ř¼n¼lebilir.

OKY'nin okul y¼neticilerinin sorumluluklarını d¼zenleyen maddelerine biçimsel olarak bakıldığında okul m¼d¼r¼n¼n (ve okul y¼netiminden sorumlu diğer kişilerin) sorumluluklarının ¼nce bir maddede tek tek sayıldığı, daha sonra konuyla ilgili ilerleyen maddelerde daha ayrıntılı şekilde d¼zenlendiđi g¼r¼lmektedir. ¼rneđin OKY'nin 78/4/f maddesinde okul m¼d¼r¼n¼n okulun d¼zeni ve disipliniyle ilgili her t¼rl¼ tedbiri alacağı belirtildikten sonra, Y¼netmeliđin disiplinle ilgili 164. ve devamındaki maddelerinde okul m¼d¼r¼ne çeşitli g¼revler atfedilmiştir. Bu g¼revlerden biri olarak, disiplin cezalarına yapılacak itirazların okul m¼d¼r¼ne veya okul m¼d¼rl¼đ¼ aracılığıyla ilgili birimlere yapılmasını (m. 169/3) ¼rnek g¼stermek m¼mk¼nd¼r. Bu ¼rnekte olduğu gibi y¼netmelik, sorumluluğun d¼zenlendiđi alt b¼l¼mlerde, bu sorumlulukların ayrıntılarına inerek veya sorumluluğu somutlaştırarak yer verme şeklinde bir yol benimsemiştir.

Müdür başyardımcısının eğitim ve öğretim, yönetim, rehberlik ve denetim işlerinin planlı, düzenli ve amacına uygun olarak yürütülmesinden müdüre karşı sorumlu olduğu söylenmiş ve tüm görev ve sorumlulukları Yönetmeliğin 79(2).maddesinde belirtilmiş; yine müdür yardımcısının da eğitim, öğretim ve yönetim işlerinin planlı, düzenli ve amacına uygun olarak yürütülmesinden müdüre ve müdür başyardımcısına karşı sorumlu olduğu belirtildikten sonra bu görev ve sorumlulukları 80(2).maddede sayılmıştır.

OKY'nin 81. maddesinde döner sermayeli okullarda, atölye, laboratuvar ve meslek dersleri öğretmenleri arasından atanan bir müdür yardımcısının teknik müdür yardımcısı olarak görevlendirileceği belirtilmektedir. Teknik müdür yardımcısı, müdür ile birlikte döner sermaye işletmesi çalışmalarının tümünden sorumludur. Teknik müdür yardımcısının görev ve sorumlulukları m. 81(2)'de sayılmıştır. OKY'nin 82. maddesinde işletmelerdeki mesleki eğitim için işyerlerinin belirlenmesi, eğitimin planlanması, koordinasyonu, uygulanması ve izlenmesi ile okulun araştırma-geliştirme çalışmalarını yürütmek amacıyla atölye, laboratuvar ve meslek dersleri öğretmenleri arasından atanan bir müdür yardımcısının, okul müdürlüğüne koordinatör müdür yardımcısı olarak görevlendirileceği belirtilmektedir.

OKY'nin 83. maddesinde pansiyonlu okullarda, müdür yardımclarından birinin yatllık, bursluluk ve sosyal yardımlarla ilgili i ve işlemleri yürütmek üzere görevlendirileceği belirtilmiştir. Pansiyondan sorumlu müdür yardımcısının görevleri, 15 Ağustos 1983 tarihli ve 83/6950 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan "Mill Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul Pansiyonları Yönetmeliği" ile 26 Mayıs 2008 tarihli ve 2008/13763 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan "lkğretim ve Ortaöğretim Kurumlarında Parasız Yatllık, Burs ve Sosyal Yardımlar Yönetmeliği" ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde okul müdürü tarafından belirlenecektir.

OKY'nin 84. maddesinde mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında, uygulanan mesleki eğitim programlarının tür ve özelliklerine göre alan/bölüm, atölye, laboratuvar Őeliklerinin oluşturulacağı belirtilmiştir. Yönetmeliğin 85. maddesinde alan/bölüm, atölye ve laboratuvar Őeflerinin görev ve sorumlulukları saylmtır.

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere okul yöneticilerinin eğitim ve öğretim etkinlikleri, öğrenci işleri, personel işleri, mali işler, fiziksel ortamın düzenlenmesi, okul çevre ilişkileri ve okul geliştirme gibi konulardaki sorumlulukları ilgili mevzuatta ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir. Hemen belirtmek gerekir ki daha önce müfettişler tarafından yerine getirilen ders denetimlerini gerçekleştirmek görevi eğitim ve öğretim etkinlikleri çerçevesinde okul müdürlerine verilmiş ve bu bağlamda okul müdürleri öğretmenlerin yapmış olduğu öğretim etkinliklerini denetlemekle ve ders içi ve dışı çalışmalarda gördüğü eksiklikler ve alınması gereken tedbirler hakkında öğretmenlerle ayrı ayrı görüşmekle sorumlu tutulmuştur.